

20. Februar 2008

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse
Slotsholmsgade 10 – 12
1216 København K

Høringssvar Udkast til forslag til Lov om ændring af Sundhedsloven – udvidelse af Patientsikkerhedsordningen

Dansk Selskab for Patientsikkerhed bakker op om formål og grundlæggende principper i lovforslagets udvidelse af patientsikkerhedsordningen. Det er godt, at der nu bliver skabt en juridisk ramme for arbejdet med patientsikkerhed i den primære sundhedssektor og ved sektorskift samt, at patienternes viden inddrages i dette arbejde.

Efter en succesfuld implementering af rapporteringssystemet i sygehussektoren, kan det ud fra et centralt perspektiv virke som en selvfølge, at rapportering ikke medfører sanktioner, og at der arbejdes systematisk med læring af fejl og utilsigtede hændelser.

Ved etablering af et system i primærsektoren skal der bruges megen opmærksomhed på at få meldt dette budskab klart ud på ny, hvilket ikke mindst er vigtigt, da mange hændelser sker på tværs af aktørgrupper i primærsektoren.

Primærsektoren kendetegnes også ved, at en del arbejde foregår i patienternes eget hjem, og er alenearbejde. Derfor er der sjældent en kollega at sparre med, der kan korrigere eller være opmærksom på usikre handlinger eller procedurer. For at forebygge eller erkende og herefter rapportere utilsigtede hændelser skal den enkelte medarbejder være klar over, at der er et sikkerhedsproblem. Dette nødvendiggør en høj grad af sikkerhedsbevidsthed hos den enkelte og stor åbenhed i organisationen, for at fremme den ønskede læringskultur.

Selskabet skal derfor opfordre til, at man ikke underkender omfanget af den meget store implementeringsopgave, det bliver at skabe et velfungerende rapporteringssystem i den primære sundhedssektor og ved sektorskift.

Samtidig skal Selskabet henlede opmærksomheden på, at lovforslaget i sin nuværende formulering kan give anledning til misforståelser ift. lovens afgrænsning. Selskabet går ud fra at rapporteringssystemet gælder hele sundhedsvæsenet uanset ansættelsessted og institutionsform. Selskabet skal opfordre til, at det bliver kommunikeret tydeligt, at rapporteringssystemet fremover gælder hele sundhedsvæsenet herunder også plejehjem og hele den præ-hospitale indsats så som ambulancer og alarmcentraler, der ikke er nævnt specifikt i lovens nuværende ordlyd.

Lovforslaget giver også mulighed for at patienter kan rapportere utilsigtede hændelser. Der er god grund til at fremme inddragelse af patienter og pårørendes viden. Adspurgt oplever 20% af patienterne, at der er sket fejl, medens de var indlagt på et sygehus, og ca. 60% af disse opdagede selv fejlen. Samtidig ved vi, at patienter og pårørende er kilde til en anden viden om behandlingsforløb og hændelser end personalet. Endvidere ved vi fra pilotprojekt om patientrapportering i det tidligere HS, at det er relevante oplysninger, patienter bidrager med, og endelig ved vi, at patienter lægger vægt på, der sker læring af fejlene, så en gentagelse kan forhindres.

Man kan endvidere håbe, at et patientrapporteringssystem kan fungere som redskab for en kulturudvikling i sundhedsvæsenet, som fremmer patientinvolvering generelt samt en konstruktiv dialog og opfølgning imellem patienter og personale, når der er sket en utilsigtet hændelse. Vi ved, at omkring en tredjedel af patienter, som udsættes for en skadevoldende hændelse ikke mener, der bliver fulgt godt nok op herpå.

Det er derfor et dårligt signal – og kan for patienter og pårørende være forvirrende - når lovforslaget lægger op til, at man ikke vil involvere patienter i patientsikkerhedsarbejdet i den primære sundhedssektor fra start.

Det er også bekymrende at lovforslaget virker uambitiøst i tilgangen til implementering af patientrapporteringssystem, hvilket eksempelvis giver sig udtryk i, at der ikke specifikt afsat ressourcer hertil.

Der ligger en stor kommunikationsopgave i succesfuld implementering forude:

- Borgerne skal informeres om, at man nu ønsker, de deler deres viden om u hensigtsmæssige forhold, samtidig med at de skal forblive trygge ved sundhedsvæsenet.
- Det skal være let at finde ud af hvordan man kan rapportere – og at forstå forskellen til klagesystemet og patientforsikringen.
- Det skal sikres at personalet og sundhedsvæsenet forstår at modtage og anvende den viden som patienter og pårørende bliver kilde til.

Kommentarer til § 199:

Ifølge forslaget bemyndiges Sundhedsstyrelsen til at fastsætte nærmere regler for hvilke utilsigtede hændelser der skal rapporteres. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at Sundhedsstyrelsen i første omgang vil begrænse dette til *betydende hændelser*. Selskabet mener denne begrænsning er unødvendig og kan give anledning til forvirring. For det første må det forventes, at en person, som rapporterer, kun foretager sig denne handling, når personen selv mener, det er betydningsfuldt. For det andet vil begrænsningen kunne give anledning til en del administrativt arbejde i fortolkning og vejledning af, hvad der er *betydende hændelser*.

Ifølge forslaget bemyndiges Sundhedsstyrelsen til at fastsætte regler om, i hvilken form rapporteringen fra patienter og pårørende mv. skal ske. Ifølge forslaget forventes rapporteringen som udgangspunkt at skulle ske i elektronisk form. Det skal hertil bemærkes, at i de tilfælde, hvor patienter ikke finder det muligt at rapportere elektronisk, skal det være muligt for patienterne personligt, skriftligt eller telefonisk at kontakte sundhedsvæsenet med henblik på at få hjælp til at rapportere. Samme problemstilling gælder i øvrigt for den primære sundhedssektor, hvor der også er forskel i adgang til elektroniske systemer.

Endvidere kræver rapportering via en elektronisk formular, at rapportøren er i stand til at formulere sig skriftligt. Det er ikke sikkert, patienter, pårørende og alt personale i sundhedssektoren kan leve op til dette. Fra udlandet, bl.a. Australien, har man overordentlig gode erfaringer med telefonisk rapportering, hvor rapportøren ringer op til en medarbejder, der på baggrund af rapportørens fortælling udfylder og indsender rapporten. Erfaringerne viser, at en sådan telefonlinie ikke nødvendigvis er særligt ressourcekrævende. Den kan fx bemandes af medarbejdere, der har mulighed for at tage imod rapporter ind i mellem deres øvrige arbejdsopgaver.

Kommentar til §201:

Ifølge forslaget sikres personer, der pålægges en rapporteringspligt en beskyttelse mod disciplinære foranstaltninger. Det foreslås at ændre dette til at *Rapportøren kan ikke som følge af sin rapportering underkastes disciplinære undersøgelser og...* Baggrunden herfor er, at det vil være hensigtsmæssigt, at alle der arbejder i sundhedsvæsenet – uanset profession – rapporterer hændelser som de måtte blive opmærksom på. Et eksempel herpå kunne være en vicevært på et plejehjem.

Dansk Selskab for Patientsikkerhed stiller sig gerne til rådighed for yderligere oplysninger og tilbyder sin kompetence ift. forberedelse af implementering af loven.

Afslutningsvis skal det oplyses, at nærværende høringssvar alene har forholdt sig til den del af lovforslaget som omhandler udvidelse af patientsikkerhedsordningen.

Med venlig hilsen

Britt Wendelboe,
Dansk Selskab for Patientsikkerhed